

Sygn. akt V U 1052/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Radosław Buko**

Protokolant: st. sekr. sądowy Beata Pezena

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2013 roku w Słupsku

odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 23 kwietnia 2013 roku znak (...)

w sprawie **J. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.**

o wysokość świadczenia

I. oddala odwołanie

II. nie obciąża ubezpieczonej J. K. kosztami procesu

Sygn. akt VU 1052/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczona J. K. wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 23.04.2013 roku, znak: (...), domagając się przyznania emerytury w wyższej wysokości.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonej na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych podnosząc, że ustalił ubezpieczonej prawo do świadczenia oraz dokonał wyliczenia jego podstawy stosownie do powołanych przepisów. W odniesieniu do zarzutów podniesionych w odwołaniu organ rentowy zwrócił uwagę, że ubezpieczona nie udokumentowała w postępowaniu przed organem rentowym posiadania 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskiem z dnia 20 czerwca 2008 roku ubezpieczona J. K. wystąpiła do organu rentowego o ustalenie prawa do emerytury. Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 1 września 2008 roku, znak (...) przyznano ubezpieczonej emeryturę od 1 czerwca 2008 roku. Z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia świadczenie było zawieszona .

Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych. Ubezpieczona w okresie 10 lat poprzedzających złożenie wniosku o emeryturę przedłożyła zarobki za lata:

-2006 w wysokości 14.082,00zł. oraz

-2007r. w wysokości 30.872,16zł.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony jako suma wskaźników z poszczególnych lat kalendarzowych do liczby lat wyniósł 14,24%.

Podstawa wymiaru wyniosła 324,01 zł.

Do stażu ubezpieczeniowego organ rentowy uwzględnił:

- 5 lat, 5 miesięcy (łącznie 65 miesięcy) okresów składkowych,

- 1 rok, 9 miesięcy (łącznie 21 miesięcy) okresów nieskładkowych (nie więcej niż 1/3 składkowych) oraz

- 26 lat 3 miesiące (łącznie 315 miesięcy) okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Emerytura ubezpieczonej została wyliczona w niżej podany sposób:

$$24\% \times 2.275,37\text{zł.} = 546,09$$

$$(339 \times 1,3\%) : 12 \times 324,01 = 118,98$$

$$(21 \times 0,7\%) : 12 \times 324,01 = 3,99$$

$$86,0 : 360,0 \times 669,06 (546,09 + 118,98 + 3,99) = 159,83\text{zł.}$$

Do emerytury przysługuje część składkowa świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym tj. za 26 lat 3 miesiące (315 miesięcy), kwota 636,29zł, to kwota minimalnej emerytury w dniu wyliczenia świadczenia: $(315 \times 1,0\%) : 12 \times 636,29 = 167,03\text{zł.}$

Emerytura wyliczona w ten sposób wynosiła $159,83\text{zł} + 167,03 = 326,86\text{zł.}$ Kwota powyższa przekracza 100% podstawy wymiaru tj. 324,01 zł. tym samym została ograniczona do kwoty 324,01 zł.

Emeryturę ze względu na jej wysokość podwyższono do kwoty najniższego świadczenia emerytalnego: od 1.06.2008r. była to kwota: 636,29zł.

Dowód: wniosek ubezpieczonej z dnia 20.06.2013 r. – k.1 – 3, decyzja k.68 – 69 plik I akt emerytalnych ZUS, pismo ZUS k.18 – 26 akt sprawy

Decyzją z dnia 4 listopada 2008 roku , znak (...) wznowiono wypłatę emerytury od dnia 1.09.2008r.

Staż ubezpieczeniowy na wskazanej decyzji wyniósł:

- 5 lat 8 miesięcy okresów składkowych

- 1 rok 10 miesięcy okresów nieskładkowych oraz

- 26 lat 3 miesiące okresów pracy na gospodarstwie.

Wysokość świadczenia po wyliczeniu podwyższona została do kwoty najniższej emerytury.

Ubezpieczona pobierając świadczenie emerytalne kontynuowała zatrudnienie stąd w następnych okresach zgodnie z niżej podanymi decyzjami zmieniano staż ubezpieczeniowy ubezpieczonej:

Decyzją organu rentowego z dnia 04.03.2009 znak (...) ustalono wysokość świadczenia w kwocie minimalnej tj. od 1.02.2009r. w wysokości 636,29zł.

Staż ubezpieczeniowy wyniósł:

- 6 lat, 1 miesiąc okresów składkowych,

- 2 lata okresów nieskładkowych oraz jak wskazuje wyliczenie w decyzji faktycznie przyjęto do wyliczenia wysokości świadczenia część składkową świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym tj. za 26 lat 3 miesiące tj. okres faktycznie udowodniony.

Decyzją organu rentowego z dnia z dnia 27.01.2010 Or, znak (...) ustalono wysokość świadczenia w kwocie minimalnej tj. od 1.01.2010 w wysokości 675,00 zł.

Staż ubezpieczeniowy wyniósł:

- 6 lat, 4 miesiące okresów składkowych,

- 2 lata 1 miesiąc okresów nieskładkowych oraz jak wskazuje wyliczenie

Decyzją organu rentowego z dnia 03. 03.2010r. znak (...) ustalono wysokość świadczenia w kwocie minimalnej tj. od 16.03.2010r. w wysokości 706,00 zł.

Staż ubezpieczeniowy wyniósł:

- 7 lat okresów składkowych,

- 2 lata 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz jak wskazuje wyliczenie

Decyzją organu rentowego z dnia 3.02.2011r. znak (...) ustalono wysokość świadczenia w kwocie minimalnej tj. od 1.01.2011r. w wysokości - 706,00 zł.

Staż ubezpieczeniowy wyniósł:

- 7 lat, 11 miesięcy okresów składkowych,

- 2 lata 7 miesięcy okresów nieskładkowych oraz jak wskazuje wyliczenie w decyzji faktycznie przyjęto do wyliczenia wysokości świadczenia część składkową świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym tj. za 26 lat 3 miesiące tj. okres faktycznie udowodniony.

Decyzją z dnia 13.03.2013r. znak (...) ustalono wysokość świadczenia w kwocie najniższej emerytury od 1.03.2013r. - 831,15zł.

Staż ubezpieczeniowy wyniósł:

- 10 lat, okresów składkowych,

- 3 lata 4 miesiące okresów nieskładkowych oraz jak wskazuje wyliczenie w decyzji faktycznie przyjęto do wyliczenia wysokości świadczenia część składkową świadczenia rolniczego za okres pracy w gospodarstwie rolnym tj. za 26 lat 3 miesiące tj. okres faktycznie udowodniony.

Dowód: decyzja k.120 – 121 , decyzja k.140 – 141, , decyzja k.198 – 199, decyzja k.218 – 219, decyzja k.241, plik I akt emerytalnych ZUS, pismo ZUS k.18 – 26 akt sprawy

Ubezpieczona J. K., urodzona (...), w dniu 05.03.2013 roku złożyła wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego określonego w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Tekst jednolity z 2009 r., Nr 153, poz. 1227).

Dowód: wniosek ubezpieczonej z dnia 05.03.2013 r. – k 1 – 3 pliku II akt emerytalnych ZUS

Decyzją z dnia 23.04.2013 r., znak (...) przyznano ubezpieczonej emeryturę.

Kwota składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wyniosła: 48 295,22zł.

Na powyższą kwotę składają się niżej podane kwoty:

- 4560,32zł - Składki nie zwaloryzowane które stanowią sumę składek za okres od 07/2012r. do 02/2013r.

- 9070,67zł. - Składki kwartale zwaloryzowane kwartalnie (od I kwartału 2011 r.
do II kwartału 2012r.)

- 34664,23zł. - Składki roczne waloryzowane kwartalnie.

Suma zwaloryzowanych składek wraz ze składkami opłaconymi za okres od 07/2012 do 02/2013r. (miesiąca poprzedzającego mc złożenia wniosku o świadczenie) wyniosła:

$4560,32zł. + 9070,67zł. + 34664,23zł. = 48295,22zł.$

- Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wyniosła: 108668,00 zł.

Zgodnie z decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z dnia 19.03.2013r. znak: (...)kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999r. wyniósł: 36188,35zł.

Kwota kapitału początkowego zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) podlegała waloryzacji.

Wyliczenie waloryzacji za 1999r.

Za 2000r Za 2001 r Za 2002r Za 2003r Za 2004r Za 2005r Za 2006r Za 2007r Za 2008r Za 2009r Za 2010r Za 2011r
Za 2012r.

I Kw. 2012r. 94058,26zł. X 114,05%

II Kw. 2012r. 107273,45zł. X 101,30% lii Kw.2012r. 108888,00zł. X 100,00%

III Suma kwot pobranych emerytur wyniosła w okresie od 1.09.2008r. do 28.02.2013r. - 38722,74zł. (Suma kwot wypłaconych świadczeń została dołączona do karty 13 akt emerytalnych.

- Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę wyniosło 254,10 miesięcy.

Wyliczenie matematyczne emerytury ubezpieczonej w oparciu o art. 26 ustawy emerytalno - rentowej:

$((48295,22 + 108668,00) - 38722,74)/254,10 = 465,33zł.$

Świadczenie z systemu tzw. zreformowanego wynosi: 465,33zł

Dowód: decyzja – k. 21 – 22 plik II akt emerytalnych ZUS

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej J. K. nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem sporu w sprawie było ustalenie, czy organ rentowy w sposób prawidłowy wyliczył wysokość przyznanej ubezpieczonej emerytury.

Na wstępie zważyć należy, że ubezpieczona nabyła od z dnia 1 września 2008 roku prawo do emerytury po osiągnięciu 55 roku życia i wykazaniu stażu ubezpieczeniowego w wymiarze powyżej 30 lat. Prawo do świadczenia przysługiwało ubezpieczonej na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 46 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227 ze zm.)

W myśl art. 46 ustawy emerytalnej tj. prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 2) warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r.;

Stosownie do ust. 2 jeżeli ubezpieczony, o którym mowa w ust. 1, nie zawarł umowy o przystąpieniu do otwartego funduszu emerytalnego w terminie do dnia 31 grudnia 1999 r., uważa się, że ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Stosownie zaś do art. 29 ust. 1 ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 21 ust. 2 i 3, mogą przejść na emeryturę:

- 1) kobieta - po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy;

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje ubezpieczonym, którzy:

- 1) ostatnio, przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, byli pracownikami oraz
- 2) w okresie ostatnich 24 miesięcy podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym pozostawali w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy, chyba że w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę są uprawnieni do renty z tytułu niezdolności do pracy.

3. Spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, nie wymaga się od ubezpieczonych, którzy przez cały wymagany okres, o którym mowa w ust. 1 pkt

1 i 2, podlegali ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pozostawania w stosunku pracy.

W zakresie wyliczenia wysokości świadczenia organ rentowy zastosował art. 56 pkt 1 i 3 ustawy emerytalnej zgodnie z którym

1. Osobie, której przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym określone w art. 10, oblicza się wysokość przysługującego świadczenia jako część świadczenia obliczonego w myśl art. 53, z uwzględnieniem okresów pracy w gospodarstwie rolnym, proporcjonalnie do udziału okresów składkowych i nieskładkowych w okresie stanowiącym sumę okresów składkowych, nieskładkowych i uwzględnionych okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Niemożliwym jest przeliczenie przysługującego ubezpieczonej świadczenia emerytalnego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w oparciu o okres podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników .

Zważyć należy, że zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. W myśl ust. 3 tego artykułu, okresów tych nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Na podstawie art. 56 ust. 1 natomiast, osobie, której przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględniono okresy pracy w gospodarstwie rolnym określone w art. 10, oblicza się wysokość przysługującego świadczenia jako część świadczenia obliczonego w myśl art. 53, z uwzględnieniem okresów pracy w gospodarstwie rolnym, proporcjonalnie do udziału okresów składkowych i nieskładkowych w okresie stanowiącym sumę okresów składkowych, nieskładkowych i uwzględnionych okresów pracy w gospodarstwie rolnym.

Zgodnie z ust. 3 powołanego artykułu, świadczenie, którego wysokość ustalono w myśl ust. 1 lub 2, zwiększa się o kwotę odpowiadającą części składkowej emerytury ustalonej według zasad wymiaru określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników, z uwzględnieniem całego udowodnionego okresu pracy w gospodarstwie rolnym, z tym że okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16 roku życia, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r., uwzględnia się, jeżeli przypadają nie wcześniej niż 25 lat przed ustaleniem prawa do emerytury.

Ubezpieczona nie spełnia także przesłanek do zwiększenia emerytury na podstawie art. 56 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przepis ten pozwala bowiem wyłącznie na uwzględnienie tych okresów w pracy w gospodarstwie rolnym, za które odprowadzona została składka na ubezpieczenie, a ponadto wyłącznie w przypadku, gdy okresy składkowe i nieskładkowe nie zostały uzupełnione okresami wymienionymi w art. 10.

Zważyć należy, że emerytura przyznana ubezpieczonej po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, w sytuacji gdy była ona uprawniona do wcześniejszej emerytury, nie stanowi nowego świadczenia, które w związku z tym powinno zostać ustalone z uwzględnieniem reguł dotyczących określenia wysokości emerytury przyznawanej po raz pierwszy. Zagadnieniem tym zajmował się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 14 czerwca 2006 r., I UZP 3/06 (OSNP 2007/1-2/22), trafnie wskazując, że prawo do emerytury wcześniejszej nie wygasa, a w art. 21 ust. 2 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest mowa o emeryturze dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury, z czego wynika, że w zakresie tego samego świadczenia - emerytury - w związku ze spełnieniem warunku osiągnięcia wieku emerytalnego następuje jedynie ustalenie na nowo podstawy wymiaru.

Zakwestionowanie przez ubezpieczoną pomniejszenie kwoty waloryzowanego kapitału początkowego o sumę kwot pobranych emerytur, nie może również podważyć decyzji organu rentowego. Obowiązek pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury został nałożony na organ rentowy przez ustawodawcę i wynika z treści art. 25 ww. ustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 roku. W przepisie tym wprost jest wskazane, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Tym samym skoro ubezpieczona była uprawniona na podstawie art. 46 ustawy do wcześniejszej emerytury i pobrała łącznie kwotę 38 722,74 złote świadczenia to prawidłowo organ rentowy pomniejszył podstawę obliczenia emerytury o kwoty wypłaconego świadczenia.

Kolejny zarzut ubezpieczonej domagającej się przyznania emerytury np. art.184 w/w ustawy nie mógł również odnieść zamierzonego skutku, albowiem zgodnie z treścią art. 184 ustawy emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym

urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie zaś z treścią par. 4 ust. 1 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Pracą w warunkach szczególnych jest przy tym praca świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach wskazanych w załączniku A do rozporządzenia z 7.02.1983r. (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Ze zgromadzonego w niniejszym postępowaniu materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczona spełniała przesłanki do emerytury z art.184.

Bezpodstawny jest również zarzut, że nie wliczono ubezpieczonej składek za lata 2006-2013. Analiza akt emerytalnych J. K. wskazuje, że składki powyższe zostały uwzględnione.

Odnosząc się do zarzutu zasady ochrony praw nabytych ubezpieczonych, Sąd podniósł, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego istota zasady ochrony zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa sprowadza się do nakazu takiego stanowienia i stosowania prawa, by obywatel mógł układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na skutki prawne, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji. Z tej ogólnej zasady wypływa szereg zasad szczegółowych, do których należy m.in. zasada niedziałania prawa wstecz, obowiązek wprowadzania zmian do systemu prawnego z zachowaniem odpowiedniej *vacatio legis* oraz zasada ochrony praw nabytych. Ta ostatnia zakazuje arbitralnego znoszenia lub ograniczania praw podmiotowych przysługujących jednostce lub innym podmiotom prywatnym występującym w obrocie prawnym. Zasada ochrony praw nabytych zapewnia ochronę praw podmiotowych - zarówno publicznych, jak i prywatnych, a także maksymalnie ukształtowanych ekspektatyw tych praw, a więc sytuacji prawnych, w których zostały spełnione wszystkie zasadnicze przesłanki ustawowe nabycia określonych praw podmiotowych wyznaczone przez prawo. Ochrona praw nabytych nie oznacza przy tym nienaruszalności tych praw i nie wyklucza stanowienia regulacji mniej korzystnych. Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że odstępienie od zasady ochrony praw nabytych jest dopuszczalne, jeżeli przemawiają za tym inne zasady, normy lub wartości konstytucyjne, a ocena zasadności zarzutu naruszenia tej zasady wymaga rozważenia, na ile oczekiwanie uprawnionego, że prawa uznane przez państwo będą realizowane, jest usprawiedliwione, przy przyjęciu, że ochronie podlegają wyłącznie oczekiwania usprawiedliwione i racjonalne, i że są dziedziny życia i sytuacje, w których uprawniony musi liczyć się z tym, że zmiana warunków społecznych lub gospodarczych może wymagać zmian regulacji prawnych, w tym również zmian, które znoszą lub ograniczają dotychczas zagwarantowane prawa podmiotowe.

W okolicznościach niniejszej sprawy ubezpieczona aktualnie pobiera emeryturę z ubezpieczenia społecznego rolników. Zatem stosownie do regulacji z art. 10 ust 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. nr 153 poz. 1227 ze zm.) okresów, pracy w gospodarstwie nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. W konsekwencji ubezpieczona nie może korzystać z prawa do emerytury na podstawie art. 29 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 46 o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227 ze zm.) gdyż nie jest w stanie wylegitymować się odpowiednim okresem składkowym i nieskładkowym, a okresy uzupełniające ze względu na treść regulacji z art. 10 ust 3 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie mogą być uwzględnione.

W ocenie Sądu Okręgowego rozpoznającego niniejszą sprawę fakt wejścia w życie regulacji określonej w art. 25 ust 1 b ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z dniem 1.1.2013r. nie

naruszał zasady ochrony praw nabytych – gdyż ubezpieczona nie korzystała z prawa do emerytury wyliczonej w sposób określony w art. 25 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że decyzja organu rentowego odpowiada prawu.

Z tych racji natury faktycznej i prawnej Sąd uznał, że odwołanie za bezzasadne i na mocy powołanych przepisów w zw. z art. 477¹⁴ § 1 kpc orzekł jak w punkcie I sentencji.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II sentencji na podstawie art. 102 k.p.c. Zdaniem Sądu Okręgowego za nieuzasadnione należy uznać obciążenie ubezpieczonej kosztami procesu.

Zastosowanie przez sąd art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej) ubezpieczonej. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (tak: SN w postanowieniu 1974.01.14 II CZ 223/73 LEX nr 7379). Również SN w postanowieniu 1966.06.28 I CR 372/65 LEX nr 6011 wywiódł, że stosownie do art. 102 k.p.c. w przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może nie obciążać strony przegrywającej kosztami procesu. Kodeks nie określa bliżej pojęcia "Wypadki szczególne", pozostawiając rozwiązanie tego zagadnienia praktyce sądowej. Jednakże brak jakichkolwiek ograniczeń wyliczonych choćby przykładowo wskazuje na intencję ustawodawcy szerokiego pojmowania zakresu tego terminu.

W przedmiotowej sprawie Sąd uznał, że zachodzą przesłanki do zastosowania art. 102 k.p.c., albowiem ubezpieczona działała w procesie w przeświadczeniu słuszności swych żądań, a ocena ich zasadności wymagała prawidłowej wykładni przepisów prawa.

Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20.12.1979 r., II PR 78/79, OSPiKA 1980, nr 11, poz. 196. Ubezpieczona w toku postępowania działała osobiście. Nie korzystała przy tym z pomocy prawnej, przez co pozbawiona była możliwości dokonania prawidłowej oceny stosownych przepisów prawnych. Ponadto przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej ubezpieczonej, sprzecznym z zasadami współżycia społecznego byłoby obciążanie jej kosztami procesu – kosztami zastępstwa procesowego.